

Un viatge per l'art català

Diuen que pocs museus tenen una vista tan privilegiada de la ciutat on es troben com el Museu Nacional d'Art de Catalunya (MNAC) de Barcelona. Pot ser. Però el que segur que sí té el MNAC és una visió privilegiada de la història de l'art català.

Ubicat a l'edifici del Palau Nacional, a la falda de la muntanya de Montjuïc, i envoltat d'altres espais culturals emblemàtics de les darreres gestions culturals de la ciutat, com la Fundació Miró o el CaixaFòrum, el MNAC és, per sobre de tot, un viatge al llarg de l'art català. Des del Romànic fins l'Art Modern, passant pel Gòtic, el Renaixement o el Barroc. El MNAC és l'únic museu a Catalunya que pot donar una visió àmplia i perllongada en els segles de la creació artística que s'ha realitzat a casa nostra. Comprèn totes les arts: escultura, pintura, arts de l'objecte, dibuixos, gravats, cartells i fotografies. Sense oblidar, és clar, la col·lecció de numismàtica. Els seus responsables asseguren que aquesta exhaustivitat respon a la missió que s'ha encomanat al MNAC: elaborar un discurs global de l'art català des del romànic fins a mitjan segle XX. Després de més d'un segle d'història (ja que, en realitat, s'ha de buscar els inicis del MNAC en la tasca de recuperació i conservació del patrimoni que es va iniciar a Catalunya durant la segona meitat del segle XIX), les col·leccions que s'hi exposen són francament impressionants. Sobretot quant a art romànic i gòtic, en què la majoria de les peces exposades són d'origen català.

El hieràtic misteriós. Quantes vegades la mirada perduda a l'infinit dels Pantocràtors romànics ens han hipnotitzat? El MNAC (res)guarda un dels exemples més emblemàtics de pintura mural romànica de Catalunya: l'absida central de l'església de Sant Climent

de Taüll. És un dels molt exemples de romànic català que acull el museu, però aquest Pantocràtor lleidatà n'és una de les més significatives. Precisament, la sala d'art romànic reuneix obres fonamentalment catalanes que majoritàriament pertanyen als segles XI, XII i XIII. Dins la mateixa secció, però, també s'exposen peces anteriors a l'època romànica. Però la part més emblemàtica de la col·lecció correspon als conjunts de pintura mural que, per les seves dimensions i la seva qualitat, caracteritzen el recorregut. Es tracta d'una sèrie excepcional, considerada per aquest motiu única al món.

La major part de les obres van ser adquirides cap al primer terç del segle XX, a fi d'evitar la dispersió d'una part essencial del patrimoni artístic. Al seu costat, són també importants els fons de pintura sobre taula, talla en fusta, escultura en pedra i orfebreria i esmalt. El mateix passa amb la col·lecció d'art gòtic: la majoria d'obres són de procedència catalana i abracen el període comprès entre el segle XIII i la darreria del XV.

De la Ciutadella a Montjuïc

La col·locació de la primera pedra del Palau Nacional, el que l'any 1934 es convertiria en la seu del MNAC, es va realitzar l'any 1926. Però les arrels del MNAC s'han de buscar a la segona meitat del segle XIX. El 15 de març de 1880 s'inaugura el Museu d'Antigui-

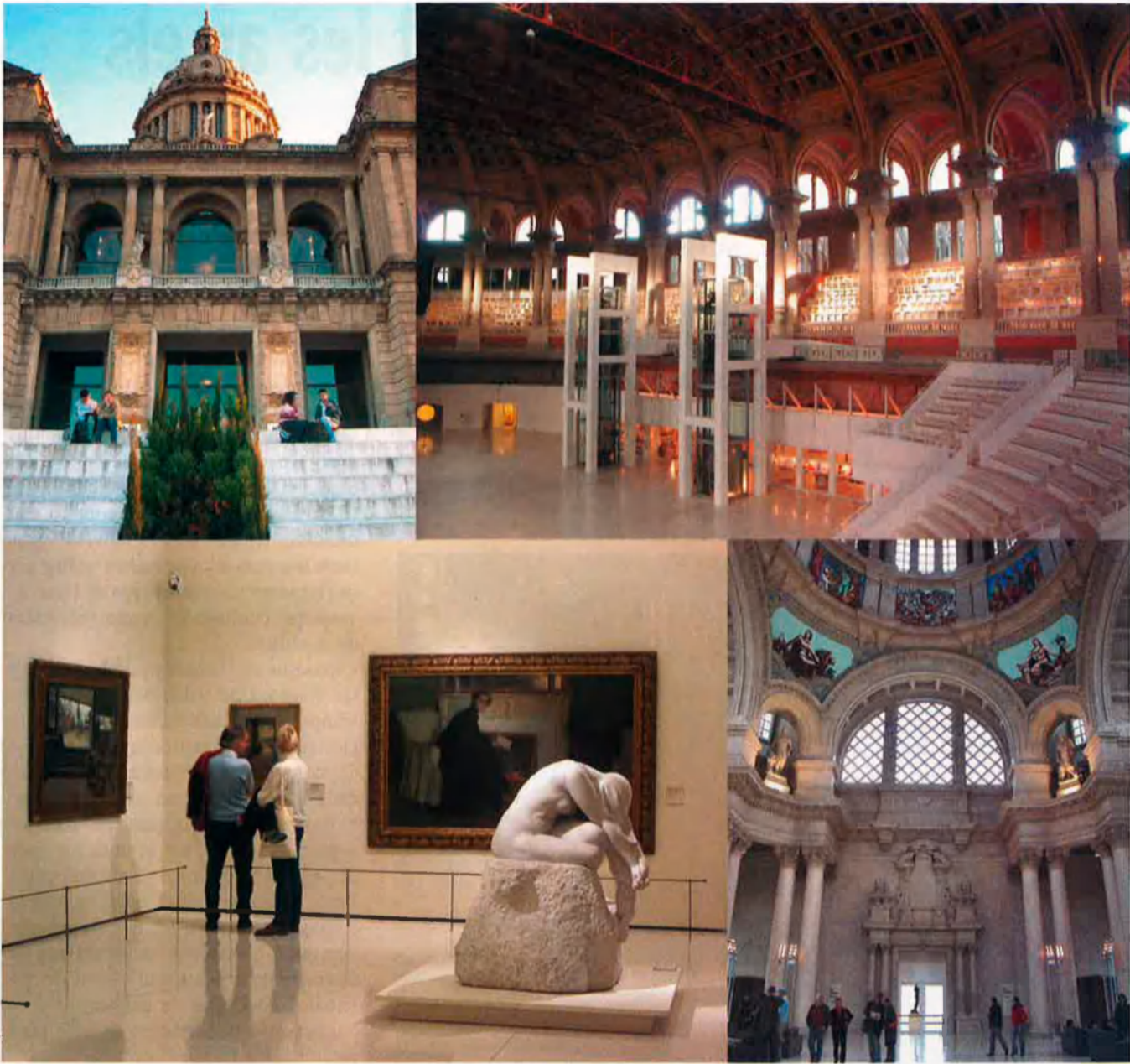
L'exposició permanent d'art gòtic del MNAC il·lustra la plenitud i el moment de màxima expansió territorial catalana en el context de l'Europa mediterrània de l'època. Hi podem trobar diversos estils dins el propi gòtic com, per exemple, el gòtic d'expressió lineal, el d'influència italianitzant, l'anomenat gòtic internacional o el d'ascendència flamenca, amb el contrapunt interessant d'obres no catalanes. A més, es dediquen dos àmbits a l'escultura del segle XIV i dels inicis del XV, i també trobem altres espais monogràfics consagrats a pintors o a temàtiques específiques, com ara l'espai funerari, l'evolució de la figura del donant o la representació de la Mare de Déu en l'escultura europea.

A l'estiu, cap al MNAC. Tant si vivim a Barcelona i passem l'estiu a la ciutat com si aprofitem les vacances per acostar-nos a la capital catalana, val la pena tenir en compte el MNAC com una de les opcions culturals més engrescadores. I és que a més del fons permanent que hem descrit concisament, durant els mesos de calor podem gaudir de dues exposicions temporals d'allò més interessants.

D'una banda, fins al 17 de setembre, els responsables del MNAC ens proposen un recorregut inèdit per tots aquells materials que el famós arquitecte Lluís Domènech i Montaner (1849-1923) va recopilar per elaborar una monografia sobre el romànic català. El llibre mai no es va dur terme però l'aventura va deixar un bon grapat de notes, fitxes, fotos i dibuixos recopilats per Montaner que ara el MNAC, sota el títol de "Domènech i Montaner i la descoberta del romànic", apropa al gran públic.

tats de Barcelona a la Capella de Santa Àgata, amb fons que procedien de la desamortització de béns eclesiàstics duta a terme l'any 1835. Onze anys més tard, el 1891, s'inaugura el Museu Municipal de Belles Arts. Però s'hauria d'esperar al 1915 per ser testimoni de la inauguració del Museu d'Art i Arqueologia a l'Arsenal de la Ciutadella.

Aquest seria el precedent més immediat del futur MNAC: l'any 1934, en

L'altra proposta del MNAC per a aquest estiu és la mostra "El viatge a Espanya d'Alexandre de Laborde",

fins al 27 d'agost. El museu vol, d'aquesta manera, commemorar el bicentenari de la publicació del primer vo-

lum de l'obra del polifacètic Alexandre de Laborde, "Voyage pittoresque et historique de l'Espagne" (1806-1820). L'exposició aplega un conjunt de gairebé 90 obres, entre dibuixos preparatoris, diferents publicacions de l'obra de Laborde i, fins i tot, una arqueta andalusí procedent del Museu de la Catedral de Tortosa.

plena Segona República, s'inaugura oficialment el Museu d'Art de Catalunya al Palau Nacional de Montjuïc.

Malauradament, només dos anys més tard, les obres del museu són traslladades fins a Olot, Darnius i París a causa de la Guerra Civil que esclata aquell 1936. Entre 1940 i 1942, es produeix la reobertura de les col·leccions des de l'art romànic fins a l'art barroc al Palau Nacional, encara sota el nom de Museu

d'Art de Catalunya, mentre que a l'Arsenal de la Ciutadella s'inaugura el 1945 el Museu d'Art Modern amb les col·leccions d'art dels segles XIX i XX.

S'hauria d'esperar més de quatre dècades perquè, el 1990, es creï oficialment el Museu Nacional d'Art de Catalunya. El 2004 s'unificaren totes les col·leccions a una mateixa seu, el Palau Nacional.

Núria Ribas

■ **Més informació:**

www.mnac.es

www.barcelonaturisme.com

www.bcn.cat